

UDKAST TIL

Forslag

til

Lov om ændring af lov om valg til menighedsråd

(Valgret til personer under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne, valgbestyrelsens håndtering af beslutningsprotokollen og tilintetgørelse af valgkort og valglister)

§ 1

I lov om valg til menighedsråd, jf. lovbekendtgørelse nr. 772 af 24. juni 2013, som ændret ved lov nr. 312 af 25. april 2018, foretages følgende ændringer:

1. § 2, stk. 3, ophæves.

2. I § 3, stk. 3, ændres "arbejdsgiveres" til: "arbejdsgiverens".

3. § 6 b, stk. 2, 2. pkt., ophæves.

4. § 22, stk. 1, 2. pkt., ophæves.

5. I § 22, stk. 3, 2. pkt., ændres "afleverer menighedsrådet valglister og valgkort til folkeregistret og tilintetgør den øvrige del af materialet" til: "sikrer menighedsrådet, at valglister, valgkort, stemmesedler, herunder brevstemmemateriale, samt det øvrige valgmateriale tilintetgøres".

6. I § 22, stk. 3, indsættes som 3. pkt.:

"Kirkeministeren fastsætter endvidere nærmere regler om opbevaring og tilintetgørelse af valgmateriale".

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft 1. januar 2020.

Stk. 2. Loven finder første gang anvendelse ved de ordinære valg til menighedsråd i 2020.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning.....	2
2. Lovforslagets hovedpunkter.....	4
2.1. Valgret og valgbarhed for personer under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne...	4
2.1.1. Gældende ret.....	4
2.1.1.1. Valgret og valgbarhed	4
2.1.1.2. Valgbestyrelsen.....	4
2.1.1.3. Hjælp til stemmeafgivningen	4
2.1.1.4. Optagelse på valglisten og berigtigelse af valglisten	5
2.1.2. Kirkeministeriets overvejelser	6
2.1.2.1. Gruppen af personer, der er under værgemål med fratagelsen af den retlige handleevne efter værgemållovens § 6	6
2.1.2.2. Valgret til personer, der er under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne efter værgemållovens § 6	7
2.1.3. Lovforslagets indhold	7
2.1.3.1 Valgret og valgbarhed	7
2.2. Nye procedurer for valglisten, valgkort og indtastning af valgets resultat	8
2.2.1. Gældende ret.....	8
2.2.1.1. Valglisten og valgkort.....	8
2.2.1.2. Indtastning af valgets resultat.....	8
2.2.2. Kirkeministeriets overvejelser	9
2.2.3. Lovforslagets indhold	10
2.2.3.1. Tilintetgørelse af valglisten, valgkort og øvrigt valgmateriale	10
2.2.3.2. Indtastning af valgets resultat.....	10
3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige	11
4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.	11
5. Administrative konsekvenser for borgerne	11
6. Miljømæssige konsekvenser.....	11
7. Forholdet til EU-retten	11
8. Hørte myndigheder og organisationer m.v.....	11
9. Sammenfattende skema.....	11

1. Indledning

Demokratiske principper taler for, at kredsen af personer med valgret til et folkevalgt organ bør være så bred som mulig. Regeringen ønsker, at flest mulige inden for rammerne af grundloven skal have valgret til landsdækkende valg i Danmark – også personer under værgemål.

Det foreslås derfor med lovforslagets § 1, nr. 1, at ændre lov om valg til menighedsråd, således at personer, der er under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne efter værgemållovens § 6, og som i øvrigt opfylder valgrets betingelserne, gives valgret ved valg til menighedsråd.

Forslaget ligger i forlængelse af den lovændring, der blev gennemført i 2016, for så vidt angår valg til kommunale og regionale valg samt valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet, og som betyder, at personer, der er under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne, har valgret til disse valg

(Forslag nr. L 130 til lov om ændring af lov om valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet og lov om kommunale og regionale valg, 2015-16).

Lovforslaget skal endvidere ses i sammenhæng med den lovændring, der blev gennemført i 2018, for så vidt angår valg til Folketinget, og som betyder, at personer, der er under værgemål med delvis fratagelse af den retlige handleevne, har valget ved valg til Folketinget og ved folkeafstemninger (Forslag nr. L 113 Forslag til lov om ændring af værgemålsloven, lov om valg til Folketinget, lov om tinglysning og lov om Det Centrale Personregister, 2018-19, 1. samling)

Grundloven antages ikke at være til hinder for at give valget til personer, der er under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne efter værgemållovens § 6, ved valg til menighedsråd.

Med lovforslagets § 1, nr. 3 og 4, foreslås det, at menighedsrådenes valgbestyrelser ikke længere skal sende en udskrift af beslutningsprotokol med valgets resultat til biskoppen. Ændringen skal ses i sammenhæng med, at det fremover vil være menighedsrådene, der varetager opgaven med at indtaste oplysninger om menighedsrådets valgte medlemmer og om rådets konstitution i et af Kirkeministeriet anvist system. Denne opgave har hidtil været varetaget af stiftsadministrationerne på vegne af menighedsrådene, jf. § 12, stk. 3 og 4, i lov om menighedsråd, jf. lovbekendtgørelse nr. 771 af 24. juni 2013 og bekendtgørelse nr. 368 af 25. april 2012 om udarbejdelse af fortegnelse over menighedsrådsmedlemmer.

Med lov nr. 312 af 25. april 2018 (Forslag til L 128 til lov om ændring af lov om valg til menighedsråd, 2017-18) blev der gennemført en valgreform, som indebærer, at valgforsamlingen fra og med de ordinære valg til menighedsråd i 2020 vil være den formelle hovedregel modsat den hidtidige valgform, hvor den formelle hovedregel var afstemningsvalg. Ved valgforsamlingen bliver menighedsrådet valgt på et møde efter dialog og debat mellem de opstillede kandidater og menigheden.

Valgforsamlingen kombineres med et optaktsforløb og en mulighed for at udløse et efterfølgende afstemningsvalg, som det kendes i dag.

Til brug for kontrol af valget på valgforsamlingen vil der være behov for valglister til samtlige menighedsråds kredse, og som i dag vil der være behov for valglister og tilhørende valgkort i de tilfælde, hvor der udløses afstemningsvalg i menighedsråds kredsen.

Valglisterne og valgkort vil fortsat blive tilvejebragt ved udtræk fra Det Centrale Personregister (CPR), men da det fremover ikke vil være muligt umiddelbart at anvende de systemer, der anvendes ved folketings- og kommunalvalg m.v., er der behov for at udvikle et selvstændigt system til menighedsrådsvalg.

Det vil fremover være Kirkeministeriet (Folkekirkens It), der udvikler og driver systemet til dannelsen af valglister og valgkort til brug for menighedsrådsvalg, hvilket betyder, at kommunerne ved de lokale folkeregistre fremover ikke deltager i processen med udarbejdelse af valglister og valgkort til disse valg. Det vil derfor fremover ikke være relevant, at valglister og valgkort efter valget sendes retur til folkeregistret med henblik på makulering. Med lovforslagets § 1, nr. 5, foreslås det derfor, at det fremover vil være menighedsrådene, der – efter udløb af klagefristen og afgørelse af evt. valgklager – skal sikre, at valglister, valgkort, stemmesedler m.v. tilintetgøres.

I sammenhæng hermed foreslås med lovforslagets § 1, nr. 6, ligeledes, at kirkeministeren bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om opbevaring og tilintetgørelse af valgmateriale.

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Valgret og valgbarhed for personer under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne

2.1.1. Gældende ret

2.1.1.1. Valgret og valgbarhed

Valgret ved valg til menighedsråd har ethvert medlem af folkekirken, der på valgdagen er fyldt 18 år og har dansk indfødsret eller har haft fast bopæl i riget uafbrudt i et år forud for valgdagen og ikke er under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne, jf. værgemålslovens § 6.

Valgmenighedsmedlemmer har ikke valgret.

Den, der er under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6, har således ikke valgret ved valg til menighedsråd, uanset at personen opfylder de øvrige valgretsbetingelser, jf. lov om valg til menighedsråd § 2, stk. 3.

Valgbar til menighedsråd er enhver, som har valgret. Dog er præster, der er ansat i folkekirken ikke valgbare, ligesom kirkefunktionærer, der er omfattet af § 1, stk. 1, i lov om arbejdsgiverens pligt til at underrette lønmodtageren om vilkårene for ansættelsesforholdet, ikke er valgbare til menighedsrådet i den menighedsrådsreds, hvor de har tjenestested.

Eftersom personer, der er under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6, ikke har valgret til valg til menighedsråd, er de nævnte personer dermed heller ikke valgbare til menighedsråd.

2.1.1.2. Valgbestyrelsen

Menighedsrådet vælger en valgbestyrelse, der består af 3 medlemmer, valgt efter forholdstal af og blandt menighedsrådets medlemmer, jf. lov om valg til menighedsråd § 6, stk. 1, 1. pkt. Valgbestyrelsen vælges på menighedsrådets konstituerende møde, jf. lov om valg til menighedsråd, § 6, stk. 1, 3. pkt. Hvis der er færre end 3 medlemmer af menighedsrådet, vælges valgbestyrelsens manglende antal medlemmer af provstiudvalget blandt provstiudvalgets valgte medlemmer, jf. lov om valg til menighedsråd § 6, stk. 4.

Deles en menighedsrådsreds, vælger det hidtidige menighedsråd valgbestyrelsen for den nyoprettede kreds blandt dennes valgberettigede beboere, jf. lov om valg til menighedsråd § 6, stk. 1, 2. pkt.

Udgangspunktet er således, at valgbestyrelsen består af menighedsrådsmedlemmer og kun rent undtagelsesvis af personer, der ikke er medlemmer af menighedsrådet. I givet fald er det en forudsætning, at de pågældende er valgbare ved valg til menighedsråd.

Personer, der er under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6, kan således ikke vælges som medlemmer af valgbestyrelsen eller medvirke på valgdagen som valgstyrere eller tilforordnede vælgere.

2.1.1.3. Hjælp til stemmeafgivningen

Vælgere, der på grund af manglende førlighed, svagelighed eller lignende ikke kan bevæge sig ind i stemmelokalet, i stemmerummet eller i øvrigt afgive stemme på den foreskrevne måde, kan forlange at få den fornødne hjælp til stemmeafgivningen af en person, de selv har valgt, jf. pkt. 10.5. i cirkulære 9359 af 19. april 2016 om valg til menighedsråd den 8. november 2016. Det er en betingelse, at der samtidig medvirker en af valgbestyrelsen udpeget vælger (eller en stemmemodtager ved brevstemmeafgivning).

Hvis det er nødvendigt, skal en vælger have mulighed for at afgive stemme umiddelbart uden for stemmelokalet, f.eks. i en bil parkeret ved afstemningsstedet under overværelse af to valgstyrere eller tilfornordnede vælgere, der medvirker ved valget. Ønsker vælgeren ikke at udpege en personlig hjælper, ydes hjælpen af to af valgbestyrelsen udpegede vælgere.

Der har ikke i gældende ret været fastsat regler om hjælp til stemmeafgivningen ved valgforsamlingen. Det skyldes, at valgforsamlingen først er indført med virkning fra de ordinære valg til menighedsråd i 2020, jf. lov nr. 312 af 25. april 2018 (Forslag til L 128 til lov om ændring af lov om valg til menighedsråd, 2017-18).

2.1.1.4. Optagelse på valglisten og berigtigelse af valglisten

Ved valget i 2020 vil der som led i valget skulle afholdes en valgforsamling i alle sogne. Valgforsamlingen er som nævnt i afsnit 1 en del af den valgreform, der blev gennemført med lov nr. 312 af 25. april 2018 om ændring af lov om valg til menighedsråd (Forslag nr. L 128 til lov om ændring af lov om valg til menighedsråd, 2017-18). På valgforsamlingen gennemfører de stemmeberettigede vælgere afstemning om, hvem der skal medlemmer af menighedsrådet, og hvem der skal være stedfortrædere. Der er mulighed for at udløse et afstemningsvalg.

Til brug for henholdsvis valgforsamlingen og for et evt. afstemningsvalg udarbejder valgbestyrelsen en valgliste over vælgerne i menighedsråds kredsen, jf. lov om valg til menighedsråd § 7. Vælgerne optages på valglisten i den menighedsråds kreds eller det sogn, hvor de har fast bopæl, jf. lov om valg til menighedsråd § 8, stk. 1. Valglisten udarbejdes på grundlag af oplysningerne i CPR, jf. lov om valg til menighedsråd § 8, stk. 5, der med ikrafttrædelsen af lov nr. 312/2018 den 1. januar 2020 bliver stk. 2.

Sognebåndsløsere m.fl., der har valgt at udøve deres parlamentariske rettigheder i et andet sogn end bopæls sognet, optages på valglisten i dette sogn (menighedsråds kreds) og slettes fra valglisten i bopæls sognet, jf. lov om valg til menighedsråd § 5. Med virkning fra valget i 2020 er det hensigten, at disse oplyser fremgår direkte af CPR og ikke som hidtil af sognebåndsløserprotokollen (SBL-protokollen).

Medlemmer af en døvemenighed og af Skt. Petri tyske menighed er – uanset om de har begæret sig optaget på valglisten for den pågældende menighed – også optaget på valglisten i den menighedsråds kreds, hvor de har bopælsadresse, og er således berettiget til at afgive stemme såvel i bopæls sognet som i døvemenigheden/Skt. Petri tyske menighed, jf. pkt. 6.11. i cirkulære om valg til menighedsråd den 8. november 2016.

Det er en forudsætning for at kunne afgive stemme ved valg til menighedsråd, at vedkommende på valgdagen har bopæl i sognet – eller gennem sognebåndsløsning m.v. har valgt at udøve de parlamentariske rettigheder i sognet – og er medlem af folkekirken, jf. § 4, stk. 2, i lov om valg til menighedsråd.

Valgbestyrelsen skal til og med valgdagen berigtige valglisten, hvis den modtager meddelelse om flytning fra menighedsråds kredsen, dødsfald, værgemål med fratagelse af den retlige handleevne eller ophævelse af værgemål med fratagelse af den retlige handleevne, udmeldelse af folkekirken eller bortfald af valgretten på grund af sognebåndsløsning eller indenpastoratsflytning m.v., jf. afsnit 6.8. i cirkulære om valg til menighedsråd den 8. november 2016 og §§ 10 og 11 i lov om valg til menighedsråd.

2.1.2. Kirkeministeriets overvejelser

2.1.2.1. Gruppen af personer, der er under værgemål med fratagelsen af den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6

Der er pr. 21. maj 2019 i alt 1.948 personer, der i CPR er registreret med ophold i Danmark og som værende under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6.

Efter værgemålslovens § 5, stk. 1, kan der iværksættes værgemål for den, der på grund af sindssygdom, herunder svær demens, eller hæmmet psykisk udvikling eller anden form for alvorligt svækket helbred er ude af stand til at varetage sine anliggender, hvis der er behov for det. Bestemmelsen fastsætter således et retligt kriterium, medicinske kriterier og et behovskriterium for at iværksætte værgemål. Behovskriteriet betyder, at der alene skal iværksættes værgemål efter værgemålslovens § 5, hvis der er behov for det. Personer, der er under værgemål efter værgemålslovens § 5 er myndige, medmindre de tillige er frataget den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6, stk. 1, 1. pkt. En person under værgemål efter værgemålslovens § 5 kan således indgå retshandler på egen hånd, og de kan stemme ved alle landsdækkende valg og folkeafstemninger, herunder ved valg til menighedsråd, såfremt de tillige opfylder de øvrige valgretsbetingelser.

Det følger af værgemålslovens § 6, stk. 1, 1. pkt., at den retlige handleevne kan fratages i forbindelse med værgemål efter § 5, der omfatter økonomiske forhold, hvis dette er nødvendigt for at hindre, at den pågældende udsætter sin formue, indkomst eller andre økonomiske interesser for fare for at forringes væsentligt, eller for at hindre økonomisk udnyttelse. Endvidere følger det af værgemålslovens § 6, stk. 1, 2. pkt., at fratagelsen af den retlige handleevne kan begrænses til at angå bestemte aktiver eller anliggender (delvis fratagelse af handleevne). Den, der er frataget handleevnen efter værgemålslovens § 6, stk. 1, 1. pkt., er umyndig, mens den, der delvist er frataget handleevnen, jf. § 6, stk. 1, 2. pkt., er myndig, men ikke kan forpligte sig ved retshandler eller råde over sin formue i det omfang, det er bestemt.

I betænkning nr. 1247/1993 om værgemål afgivet af Myndighedsudvalget nævnes som målgruppe især personer, der enten er så aktive, at der er behov for at hindre deres egne dispositioner, eller fordi der er et behov for at beskytte personen imod udnyttelse (fra familiemedlemmer, bekendte eller andre). Personer, der har et beskyttelsesbehov i forhold til egne dispositioner beskrives desuden i betænkningen som personer, der "færdes uden for hjemmet eller institutionen og har tilstrækkelig handlekraft til at give sig i kast med større køb eller risikofyldte aftaler og har sådan en fremtræden, at forretningsfolk og andre aftaleparter ikke fatter mistanke til, at noget er galt". Formålet er således at undgå, at den pågældende indgår aftaler, der medfører et økonomisk tab, eller lader sig udnytte af andre mennesker.

Hvorvidt den gruppe af personer, der er under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6, såfremt de tillige opfylder de øvrige valgretsbetingelser, rent faktisk vil være i stand til at stemme, kan ikke vurderes. Det kan formentlig antages, at persongruppen både omfatter personer, der ikke vil være i stand til at udøve deres valgret ved at afgive stemme, personer, der vil være i stand til at stemme med hjælp, og personer, der vil være i stand til at stemme på sædvanlig vis uden hjælp. For så vidt angår reglerne om hjælp til stemmeafgivningen henvises til afsnit 2.1.1.3 om hjælp til stemmeafgivningen.

Det har ikke været muligt at foretage præcise beregninger af, hvor stor en del af det samlede antal stemmeberettigede persongruppen, der er under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6, vil udgøre. Dette skyldes, at antallet af personer, der er under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6, kan ændre sig fra dag til dag i både opad- og nedadgående retning. Derudover er det uvist, om de personer, der er under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6, opfylder de øvrige valgretsbetingelser til valg til menighedsråd.

Baseret på oplysninger fra Danmarks Statistik om medlemstal og aldersfordeling for befolkningen som helhed, er det opgjort, at der ved et valg vil være ca. 3,5 mio. stemmeberettigede vælgere. Hvis persongruppen, der er under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne, havde haft valgret ved valg til menighedsråd og også på dette tidspunkt udgjorde i alt 1.948 personer, ville denne persongruppe i alt have udgjort mindre end 1 pct. af det samlede vælgertal. Et eventuelt fald i valgdeltagelsen som følge af, at personer, der får valgret med forslaget, ikke kan udnytte den, vil på den baggrund være yderst marginalt.

2.1.2.2. Valgret til personer, der er under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6

Kirkeministeriet har på baggrund af ovenstående overvejet, om det vil være hensigtsmæssigt at give valgret til persongruppen, der er under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6, ved valg til menighedsråd.

Som anført i afsnit 1 kan grundloven ikke antages at være til hinder for at give valgret til personer, der er under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6, ved valg til menighedsråd.

Det forhold, at personer, der er under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6, helt eller delvist ikke har rådighed over deres egne økonomiske forhold, eller det forhold, at denne persongruppe på grund af sindssygdom, herunder svær demens, hæmmet psykisk udvikling eller anden form for alvorligt svækket helbred er ude af stand til at varetage sine anliggender, er efter Kirkeministeriets opfattelse ikke en afgørende hindring for at udøve valgretten. Som anført kan der ydes hjælp til stemmeafgivningen, herunder afkrydsning af stemmesedlen. Hjælp til at afkrydse stemmestemmesedlen kan imidlertid kun ydes, hvis den pågældende umiddelbart over for dem, der yder hjælp, utvetydigt kan tilkendegive, på hvilket parti eller hvilken kandidat vælgeren ønsker at stemme. Der henvises til afsnit 6.8. i cirkulære om valg til menighedsråd den 8. november 2016 og §§ 10 og 11 i lov om valg til menighedsråd.

Kirkeministeriet har på baggrund af ovenstående overvejelser fundet det hensigtsmæssigt, at der gives valgret til persongruppen, der er under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6, ved valg til menighedsråd.

2.1.3. Lovforslagets indhold

2.1.3.1 Valgret og valgbarhed

Det foreslås, at personer, der er under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6, og som i øvrigt opfylder valgretsbetingelserne, får valgret ved valg til menighedsråd.

Med forslaget får således enhver, der på valgdagen er medlem af folkekirken, er fyldt 18 år og har dansk indfødsret eller har haft fast bopæl i riget uafbrudt i et år forud for valgdagen, valgret.

Personer under værgemål vil, såfremt de har behov for det, kunne forlange hjælp til stemmeafgivningen som enhver anden vælger, jf. afsnit 2.1.1.3.

Personer, der er under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6, og som opfylder de øvrige valgretsbetingelser, bliver således ifølge forslaget ligeledes valgbare til menighedsråd. Dette følger af lov om valg til menighedsråd § 3, stk. 1, hvorefter personer, der har valgret ved valg til menighedsråd, også er valgbare ved dette valg, jf. dog lov om valg til menighedsråd § 3, stk. 2 og 3.

De pågældende vil ligeledes som udgangspunkt kunne udpeges til at medvirke på valgdagen som valgstyrere og tilforordnede vælgere. Valgbestyrelsen vil ved valget af valgstyrere og tilforordnede vælgere lovligt kunne lægge vægt på, at personerne skal kunne varetage valgstyrernes og de tilforordnede vælgers opgaver på forsvarlig vis.

2.2. Nye procedurer for valglister, valgkort og indtastning af valgets resultat

2.2.1. Gældende ret

2.2.1.1. Valglister og valgkort

Som nævnt i afsnit 2.1.1.4. vil der fra 2020 som led i valget skulle afholdes en valgforsamling i alle sogne. På valgforsamlingen gennemfører de stemmeberettigede vælgere afstemning om, hvem der skal medlemmer af menighedsrådet, og hvem der skal være stedfortrædere. Der er mulighed for at udløse et afstemningsvalg.

Både valgforsamlingen og et evt. afstemningsvalg afvikles ved brug af en valgliste over vælgerne i menighedsråds kredsen, jf. lov om valg til menighedsråd § 7. Vælgerne optages på valglisten i den menighedsråds kredse eller det sogn, hvor de har fast bopæl, jf. lov om valg til menighedsråd § 8, stk. 1. Valglisten er således en liste over medlemmer af folkekirken, som på valgdagen er fyldt 18 år, har indfødsret eller har boet i Danmark i et år forud for valgdagen, og som bor i sognet. Sognebåndsløsere m.fl., der har valgt at udøve deres parlamentariske rettigheder i et andet sogn end bopæls sognet, optages på valglisten i dette sogn (menighedsråds kredse) og slettes fra valglisten i bopæls sognet, jf. lov om valg til menighedsråd § 5. Med virkning fra valget i 2020 er det hensigten, at disse oplysninger fremgår direkte af CPR og ikke som hidtil af SBL-protokollen.

Har flere sogne fælles menighedsråd, udarbejdes særskilt valgliste for hvert af de pågældende sogne, idet valgforsamlingen og et evt. afstemningsvalg foretages separat for det enkelte sogn.

Valglisten udarbejdes på grundlag af oplysningerne i CPR, jf. lov om valg til menighedsråd § 8, stk. 5, der med ikrafttrædelsen af lov nr. 312/2018 den 1. januar 2020 bliver stk. 2., og har hidtil skullet bestilles hos KMD, der også udarbejder valgkort til den enkelte vælger.

Det er valgbestyrelsens ansvar at bestille valgliste og valgkort hos KMD via det lokale folkeregister, jf. pkt. 6.1. og 7.1. i cirkulære om valg til menighedsråd den 8. november 2016. Efter valget skal alt valgmateriale, herunder ugyldige, ombyttede og ikke udleverede stemmesedler, afleveres af valgbestyrelsen til menighedsrådet i en indpakning, der er forseglet og forsynet med påskrift om indholdet. Straks efter klagefristens udløb, eller når endelig afgørelse af klage over valget foreligger, afleverer menighedsrådet valglister og valgkort til kommunen og tilintetgør den øvrige del af materialet, jf. § 22, stk. 3, i lov om valg til menighedsråd og pkt. 22 i cirkulære om valg til menighedsråd den 8. november 2016.

Kommunen er forpligtet til at sørge for, at valglister og valgkort makuleres, jf. cirkulærets pkt. 22.2.

2.2.1.2. Indtastning af valgets resultat

En kort beretning om valgforsamlingen indføres i menighedsrådets beslutningsprotokol og underskrives af valgbestyrelsen og dirigenten. En udskrift af beslutningsprotokollen sendes herefter til af valgbestyrelsens formand til biskoppen, jf. § 6 b, stk. 2, i lov om valg til menighedsråd.

Ved et evt. afstemningsvalg indføres der på tilsvarende vis en kort beretning om afstemningsvalget i menighedsrådets beslutningsprotokol. Beslutningsprotokollen underskrives af valgbestyrelsen. Herefter sender valgbestyrelsens formand en udskrift af beslutningsprotokollen til biskoppen, jf. § 22, stk. 1, i lov om valg til menighedsråd.

Biskoppen skal ikke godkende valgets resultat, men beslutningsprotokollen anvendes af stiftsadministrationen, når stiftet indtaster oplysning om, hvem der er valgt til menighedsrådet i Kirkeministeriets Informationssystem (KIS), jf. § 2 i bekendtgørelse om udarbejdelse af fortegnelse over menighedsrådsmedlemmer og pkt. 21.4. i cirkulære om valg til menighedsråd den 8. november 2016.

Stiftsadministrationen sender en udskrift fra KIS over de valgte medlemmer af menighedsrådet til det først valgte medlem af menighedsrådet, jf. bekendtgørelsens § 3, og det nævnte afsnit i cirkulæret.

Når menighedsrådet har konstitueret sig og senest den 1. tirsdag efter funktionsperiodens begyndelse, skal den nyvalgte formand sende meddelelse til provstiudvalget og stiftsadministrationen om valg af formand, næstformand, kasserer, kirkeværge, kontaktperson og tegningsberettiget. Den nyvalgte formand sørger endvidere for, at det samtidigt indberettes, hvem menighedsrådet har valgt som formand for valgbestyrelsen. Denne pligt følger af § 12, stk. 3, i lov om menighedsråd og af bekendtgørelsens § 4.

Stiftsadministrationen indtaster oplysningerne om menighedsrådenes konstitution i KIS inden udgangen af december i valgåret, jf. § 5 i bekendtgørelsen.

Hvis der i funktionsperioden sker ændring i menighedsrådets sammensætning eller konstitution, skal formanden indberette dette til stiftsadministrationen, der sørge for den fornødne ajourføring af KIS, jf. § 12, stk. 3, i lov om menighedsråd og bekendtgørelsens § 6.

2.2.2. Kirkeministeriets overvejelser

I 2014 annoncerede KOMBIT udbud på KMD's monopolområde med henblik på at konkurrenceudsætte større kommunale IT-løsninger, herunder et nyt valgsystem, der skulle afløse KMD Valg. KOMBIT's udbud blev vundet af DXC Technology, som skal levere det nye valgsystem.

I forbindelse med udbuddet besluttede Kommunernes Landsforening (KL), at det nye valgsystem alene skulle kunne understøtte disse fem typer af valg: folketingsvalg, regionsrådsvalg, kommunalbestyrelsesvalg, europaparlamentsvalg og folkeafstemninger.

Hidtil har menighedsrådsvalg ligesom ældrerådsvalg været understøttet af KMD's løsning og i forbindelse med afviklingen af fremtidige menighedsrådsvalg har Kirkeministeriet derfor haft drøftelser med KL om muligheden for at fremtidige valg til menighedsråd kan understøttes af det nye valgsystem.

Sideløbende med disse drøftelser har Kirkeministeriet ligeledes overvejet, om ministeriet selv skulle udvikle sit eget valgsystem. I disse overvejelser har indgået, at Kirkeministeriet (Folkekirkens It) har betydelig erfaring med IT-understøttelse og afholdelse af menighedsrådsvalg derfor vil have mulighed for at udvikle en løsning, som dels tilgodeser den nye valgform til menighedsrådsvalg, dels er billigere end det overslag, KL i begyndelsen af 2019 fremsendte til Kirkeministeriet i forbindelse med ovennævnte drøftelser.

KL har således i et overslag anslået en udgift ved valget i 2020, som inklusive udgifter vedr. sognebåndsløsere udgør ca. 16,7 mio. kr. Heroverfor står, at Folkekirkens It tilbyder at udvikle værktøjer til gennemførelse af valgforsamlinger og evt. afstemningsvalg, således at udgiften ved valget i 2020 bliver ca. 3,3 mio. kr. (inkl. udgifter vedr. sognebåndsløsere). Ved begge løsninger skal tillægges udgifter til forsendelse af valgkort til vælgerne.

Udgiften ved valget 2024 vil være af samme størrelsesorden, mens udgifterne fra 2028 vil være ca. 14,2 mio. kr. ved KL's løsning og ca. 0,8 mio. kr. ved Kirkeministeriets løsning. Den samlede udgift til de 3 kommende valg vil således være ca. 47,5 mio. kr. for KL's løsning og ca. 7,5 mio. kr. ved Kirkeministeriets løsning (beløb inkl. moms).

På den baggrund har Kirkeministeriet valgt selv at udvikle en løsning til understøttelse og afholdelse af menighedsrådsvalg. Det betyder, at Kirkeministeriet ligeledes påtager sig opgaven med at udarbejde valglister og valgkort. Udgifterne til afholdelse af valg afholdes fortsat af menighedsrådene over kirkekasserne.

Udgangspunktet for den valgløsning, som Folkekirkens It vil udvikle, er stadig den, at valglisterne udtrækkes fra CPR/Den elektroniske Kirkebog i én proces, som betyder at SBL-protokollen omlægges fra sit eget system til CPR/Den elektroniske Kirkebog.

På grundlag af ét samlet udtræk fra CPR/Den elektroniske Kirkebog dannes valglister og lister over vælgere, som har løst sognebånd væk fra deres eget bopæls sogn og til afstemningskredse uden for dette.

Listerne leveres til menighedsrådets valgbestyrelse i Dataarkivet på Den Digitale Arbejdsplads (DAP), hvorfra de kan udskrives eller kopieres, såfremt de ønskes anvendt elektronisk.

Til afholdelse af valgforsamlingen og evt. afstemningsvalg udvikles hjælpemidler til registrering af kandidater (inkl. stedfortrædere), offentliggørelse af valgte resultat og efter valget indkaldelse til konstituerende møde samt registrering af konstitutionen i KIS.

Til afholdelse af eventuelle afstemningsvalg leveres endvidere faciliteter til validering af kandidater på lister, som indleveres efter valgforsamlingen. Og endelig til de udløste afstemningsvalg nye valglister, som beskrevet ovenfor, samt valgkort til vælgerne via eBoks eller via alm. brev til de vælgere, som måtte være fritaget for digital kommunikation, jf. bestemmelserne herom.

2.2.3. Lovforslagets indhold

2.2.3.1. Tilintetgørelse af valglister, valgkort og øvrigt valgmateriale

Det vil fremover være Kirkeministeriet (Folkekirkens It), der udvikler og driver systemet til dannelse af valglister og valgkort til brug for menighedsrådsvalg, hvilket betyder, at kommunerne ved de lokale folkeregistre fremover ikke deltager i processen med udarbejdelse af valglister og valgkort til disse valg.

Det vil derfor fremover ikke være relevant, at valglister og valgkort efter valget sendes retur til folkeregistret med henblik på makulering.

Med lovforslagets § 1, nr. 5, foreslås det derfor, at det fremover vil være menighedsrådene, der – efter udløb af klagefristen og afgørelse af evt. valgklager – skal sikre, at valglister, valgkort, stemmesedler m.v. tilintetgøres.

Med lovforslaget § 1, nr. 6, indsættes en bemyndigelsesbestemmelse, som indebærer, at kirkeministeren kan fastsætte nærmere regler om opbevaring og tilintetgørelse af valg materialet.

Det er hensigten at bruge bemyndigelsen til at fastsætte nærmere regler om tilintetgørelsen, herunder om hvordan valglisterne, der leveres digitalt på DAP, slettes. I forhold til sletning af valglister i Dataarkivet på DAP er det således hensigten at fastsætte regler om, at stiftsadministrationerne markerer de sogne, hvor der er modtaget valgklager, hvorefter valglisterne for de øvrige sogne slettes samlet af Kirkeministeriet. Valglister, valgkort, stemmesedler m.v., der foreligger på papir, makuleres af menighedsrådet.

2.2.3.2. Indtastning af valgets resultat

Med henblik på at styrke brugervenligheden af de digitale løsninger, der bruges ved menighedsrådsvalget, vil menighedsrådenes afvikling af valget fremover være understøttet af én digital løsning, der stilles til rådighed af Kirkeministeriet. Den digitale løsning skal som nævnt i afsnit

2.2.2. bl.a. anvendes til validering og registrering af kandidater og stedfortrædere, offentliggørelse af valgets resultat og efter valget indkaldelse til konstituerende møde samt registrering af konstitutionen i KIS.

Det vil således fremover være valgbestyrelsen, der indtaster valgets resultat i KIS, hvilket vil bidrage til at smidiggøre afviklingen af valget.

På den baggrund er det ikke længere nødvendigt, at biskoppen modtager en udskrift af beslutningsprotokollen fra valgbestyrelsens formand, og det foreslås derfor med lovforslagets § 1, nr. 3 og 4, at bestemmelserne herom ophæves.

3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovforslaget har ingen økonomiske konsekvenser eller implementeringskonsekvenser for staten, kommunerne eller regionerne.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget har ingen økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

6. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

8. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden [] været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

.....

9. Sammenfattende skema

Vurdering af konsekvenser af lovforslag

	Positive konsekvenser/mindre udgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen

Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	
Overimplementering af EU-retlige minimumsforpligtelser (sæt X)	JA	Nej X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Det følger af § 2 i lov om valg til menighedsråd, at enhver, der på valgdagen er medlem af folkekirken, er fyldt 18 år og har dansk indfødsret eller har haft fast bopæl i riget uafbrudt i et år forud for valgdagen, ikke er valgmenighedsmedlem og ikke er under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne, jf. værgemålslovens § 6, har valget ved valg til menighedsråd.

Det foreslås, at § 2, stk. 3, i lov om valg til menighedsråd ophæves.

Forslaget indebærer, at kredsen af stemmeberettigede ved valg til menighedsråd udvides til også at omfatte personer, der er under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6, under forudsætning af, at de opfylder de øvrige valgrets betingelser i § 2, stk. 1 og 2, i lov om valg til menighedsråd. Fremover vil man således have valget ved valg til menighedsråd, hvis man er medlem af folkekirken, er fyldt 18 år og har dansk indfødsret eller har haft fast bopæl i riget uafbrudt i et år forud for valgdagen og ikke er medlem af en valgmenighed.

Ophævelsen indebærer endvidere, at ovennævnte personer bliver valgbare til menighedsråd, jf. § 3, stk. 1, i lov om valg til menighedsråd. Efter denne bestemmelse er enhver, som opfylder betingelserne i for valget også valgbare til menighedsråd.

Den foreslåede ændring omfatter alene personer, der er under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6. Personer, der alene er under værgemål efter værgemålslovens § 5 eller under samværgemål efter værgemålslovens § 7, har allerede efter de gældende regler valget, såfremt de opfylder de almindelige valgrets betingelser.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Det følger af § 3, stk. 3, i lov om valg til menighedsråd, at kirkefunktionærer, der er omfattet af § 1, stk. 1, i lov om arbejdsgiveres pligt til at underrette lønmodtagerne om vilkårene for ansættelsesforholdet, ikke er valgbare til menighedsrådet i den menighedsråds kreds, hvor de har tjenestested.

Det foreslås, at formuleringen "arbejdsgiveres" ændres til "arbejdsgiverens".

Forslaget indebærer alene en teknisk ændring som følge af, at ansættelsesloven har titlen: lov om arbejdsgiverens pligt til at underrette lønmodtageren om vilkårene for ansættelsesforholdet.

Til nr. 3

Det følger af § 6 b, stk. 2, i lov om valg til menighedsråd, at en kort beretning om valgforsamlingen indføres i menighedsrådets beslutningsprotokol og underskrives af valgbestyrelsen og dirigenten. En udskrift af beslutningsprotokollen sendes snarest af valgbestyrelsens formand til biskoppen.

Biskoppen skal ikke godkende valgets resultat, men beslutningsprotokollen anvendes af stiftsadministrationen, når stiftet indtaster oplysning om, hvem der er valgt til menighedsrådet i KIS, jf. § 2 i bekendtgørelse om udarbejdelse af fortegnelse over menighedsrådsmedlemmer og pkt. 21.4. i cirkulære om valg til menighedsråd den 8. november 2016.

Det forslås, at § 6 b, stk. 2, 2. pkt., i lov om valg til menighedsråd ophæves, sådan at der ikke fremover skal sendes en udskrift af beslutningsprotokollen til biskoppen.

Med henblik på at styrke brugervenligheden af de digitale løsninger, der bruges ved menighedsrådsvalget, vil menighedsrådenes afvikling af valget fremover være understøttet af én digital løsning, der stilles til rådighed af Kirkeministeriet. Den digitale løsning skal bl.a. anvendes til validering og registrering af kandidater og stedfortrædere, offentliggørelse af valgets resultat og efter valget indkaldelse til konstituerende møde samt registrering af konstitutionen i KIS.

Det vil således fremover være valgbestyrelsen, der indtaster valgets resultat i KIS, hvilket vil bidrage til at smidiggøre afviklingen af valget.

På den baggrund er det ikke længere nødvendigt, at biskoppen modtager en udskrift af beslutningsprotokollen fra valgbestyrelsens formand.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2.1.2. og 2.2.3.2. i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 4

Det følger af § 22, stk. 1, i lov om valg til menighedsråd, at en kort beretning om afstemningsvalget indføres i menighedsrådets beslutningsprotokol og underskrives af valgbestyrelsen. En udskrift af beslutningsprotokollen sendes snarest af valgbestyrelsens formand til biskoppen.

Det forslås, at § 22, stk. 1, 2. pkt., i lov om valg til menighedsråd ophæves, sådan at der ikke fremover skal sendes en udskrift af beslutningsprotokollen til biskoppen.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2.1.2 og 2.2.3.2. i de almindelige bemærkninger samt bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 3.

Til nr. 5

Det følger af § 22, stk. 3, i lov om valg til menighedsråd, at alt valgmateriale, herunder ugyldige, ombyttede og ikke udleverede stemmesedler, afleveres af valgbestyrelsen til menighedsrådet i en indpakning, der er forseglet og forsynet med påskrift om indholdet. Straks efter klagefristens udløb, eller når endelig afgørelse af klage over afstemningsvalget foreligger, afleverer menighedsrådet valglister og valgkort til kommunen og tilintetgør den øvrige del af materialet.

Det forslås, at § 22, stk. 3, 2. pkt., i lov om valg til menighedsråd ændres, så det er menighedsrådet, der – efter udløb af klagefristen og afgørelse af evt. valgklager – skal sikre, at valglister, valgkort, stemmesedler, herunder brevstemmemateriale, samt det øvrige valgmateriale tilintetgøres.

Forslaget har sammenhæng med, at det fremover vil være Kirkeministeriet (Folkekirkens It), der udvikler og driver systemet til dannelse af valglister og valgkort til brug for menighedsrådsvalg,

hvilket betyder, at kommunerne ved de lokale folkeregistre fremover ikke deltager i processen med udarbejdelse af valglister og valgkort til disse valg.

Det vil derfor fremover ikke være relevant, at valglister og valgkort efter valget sendes retur til folkeregistret med henblik på makulering.

Forslaget skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 1, stk. 6.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.2.1.1. og 2.2.3.1 i de almindelige bemærkninger.

Til nr. 6

Bestemmelsen er ny og indebærer, at kirkeministeren bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om opbevaring og tilintetgørelse af valgmateriale. Det er hensigten at bruge bemyndigelsen til at fastsætte nærmere regler om tilintetgørelsen, herunder om hvordan valglisterne, der leveres digitalt på DAP, slettes. I forhold til sletning af valglister i Dataarkivet på DAP er det således hensigten at fastsætte regler om, at stiftsadministrationerne markerer de sogne, hvor der er modtaget valgklager, hvorefter valglisterne for de øvrige sogne slettes samlet af Kirkeministeriet. Valglister, valgkort, stemmesedler m.v., der foreligger på papir, makuleres af menighedsrådet.

Til § 2

Det foreslås i *stk. 1*, at loven træder i kraft den 1. januar 2020.

Med forslaget til *stk. 2* foreslås det, at loven først får virkning ved de ordinære valg i 2020. Dette betyder, at eventuelle ekstraordinære valg til de siddende menighedsråd sker efter de hidtil gældende regler.

Til § 3

Bestemmelsen afgrænser lovens territoriale gyldighed. Loven gælder således ikke for Færøerne og Grønland.

Færøerne har i 2007 overtaget samtlige opgaver vedrørende sagsområdet "Folkekirken" og har dermed også overtaget kompetencen til at fastsætte regler om valg til menighedsråd.

Lovforslaget sammenholdt med gældende ret

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I lov om valg til menighedsråd, jf. lovbekendtgørelse nr. 772 af 24. juni 2013, som ændret ved lov nr. 312 af 25. april 2018, foretages følgende ændringer:

§ 2. ----

Stk. 2. ----

Stk. 3. Den, der er under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne, jf. værgemålslovens § 6, har ikke valget.

1. § 2, *stk. 3*, ophæves.

§ 3. ----

Stk. 3. Kirkefunktionærer, der er omfattet af § 1, *stk. 1*, i lov om arbejdsgiveres pligt til at underrette lønmodtageren om vilkårene for ansættelsesforholdet, er ikke valgbare til menighedsrådet i den menighedsrådsreds, hvor de har tjenestested.

2. § 3, *stk. 3*, ændres "arbejdsgiveres" til: "arbejdsgiverens".

§ 6 b. ----

Stk. 2. En kort beretning om valget indføres i menighedsrådets beslutningsprotokol og underskrives af valgbestyrelse og dirigenten. En udskrift af beslutningsprotokollen sendes snarest af valgbestyrelsens formand til biskoppen.

3. § 6 b, *stk. 2, 2. pkt.*, ophæves.

§ 22. En kort beretning om afstemningsvalget indføres i menighedsrådets beslutningsprotokol og underskrives af valgbestyrelsen. En udskrift af beslutningsprotokollen sendes snarest af valgbestyrelsens formand til biskoppen.

4. § 22, *stk. 1, 2. pkt.*, ophæves.

§ 22. ----

Stk. 3. Alt valgmateriale, herunder ugyldige, ombyttede og ikke udleverede stemmesedler, afleveres af valgbestyrelsen til menighedsrådet i en indpakning, der er forseglet og forsynet med påskrift om indholdet. Straks efter klagefristens udløb, eller når endelig afgørelse af klage over afstemningsvalget foreligger, afleverer menighedsrådet valglister og valgkort til kommunen og tilintetgør den øvrige del af materialet.

5. I § 22, *stk. 3, 2. pkt.*, ændres "afleverer menighedsrådet valglister og valgkort til folkeregistret¹ og tilintetgør den øvrige del af materialet" til: "sikrer menighedsrådet, at valglister, valgkort, stemmesedler, herunder brevstemmemateriale, samt det øvrige valgmateriale tilintetgøres".

6. I § 22, *stk. 3*, indsættes som 3. *pkt.*:

"Kirkeministeren fastsætter endvidere nærmere regler om opbevaring og tilintetgørelse af valgmateriale".

§ 2

Loven træder i kraft 1. januar 2020.

Stk. 2. Loven finder første gang anvendelse ved de ordinære valg til menighedsråd i 2020.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

¹ Ved lov nr. 312 af 25. april 2018 er 'folkeregistret' ændret til 'kommunen'.